

УДК 342.9

Антон Олександрович Новицький,

ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ВІДРЯДЖЕНИХ ДО ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ

Конституцією України проголошено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (ст. 1). Ідея розбудови правової держави передбачає реалізацію певних принципів, серед яких: верховенство права, правова рівність громадян, пріоритет прав народу перед правами держави, гарантування й охорона прав та свобод людини і громадянина тощо [1].

Одним із методів реалізації відповідних принципів є реформування законодавства, яке передбачає прийняття нових нормативно-правових актів з метою врегулювання сучасних суспільних відносин та вдосконалення положень діючих нормативно-правових актів з метою їх приведення до потреб сьогодення. У питаннях, що стосуються реформування нормативної бази, слід повністю підтримати наступну позицію А. Ткачука: «Закон, який регулює найбільш важливі суспільні відносини, має бути максимально точним та зрозумілим, в законі має бути чітко визначено предмет його правового регулювання, терміни, якими він оперує. Тому під час викладення нормативно-правових приписів законотворець повинен особливу увагу звертати на термінологію законодавчого акту, забезпечити чітке розуміння термінології, що застосовується не лише на етапі написання проекту закону, а й на всіх подальших етапах його застосування» [2].

Реалізація зазначених конституційних принципів нерозривно пов'язана з реформуванням правоохоронної системи держави, зокрема органів внутрішніх справ. Важливим кроком у реформуванні останніх стало створення Національної поліції (далі – поліції) як центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. В свою чергу нормативним підґрунтям функціонування поліції став Закон України «Про Національну поліцію» (далі – Закон), яким визначено низку принципово нових положень для функціонування

правоохоронної системи України в цілому (наприклад – визначено завдання поліції як надання поліцейських послуг, детально розкритий зміст принципів діяльності поліції тощо). Не дивлячись на очевидні переваги Закону, він все ж не позбавлений певних недоліків. Одним з таких, нашу думку, є некоректно вжита дефініція, що визначає яку особу слід вважати поліцейським.

Відповідно до ст. 17 Закону, поліцейським є громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції. У свою чергу, згідно ст. 13 Закону загальну систему поліції складають центральний орган управління поліції та територіальні органи поліції, крім цього в системі поліції можуть утворюватися науково-дослідні установи та установи забезпечення. Проаналізувавши положення постанови Кабінету Міністрів України «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції України» від 11.11.2015 № 988 [4] можна зробити висновок, що система поліції визначається трішки інакше, і є більш деталізованою та розгалуженою, а саме до системи поліції входять: апарат Національної поліції, апарати головних управлінь Національної поліції, міжрегіональні територіальні органи Національної поліції, поліцейські управління, відділи, відділення поліції, стройові підрозділи поліції, поліцейські установи та заклади Національної поліції. Курсанти вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ із специфічними умовами навчання (далі – ВНЗ МВС) також зазначені у даній постанові, хоча очевидно, що назва даного підзаконного акту не охоплює їх своїх змістом, бо відповідно до ст. 17 Закону вони не є поліцейськими. Про слухачів магістратури денної форми навчання ВНЗ МВС в даній постанові взагалі не йде мова, незважаючи на те, що наказ про їх зарахування є підставою для звільнення зі штатних посад, які вони займали в органах (зкладах, установах) поліції грошове забезпечення зберігається за ними відповідно до останнього місця роботи.

Тож виникає питання стосовно визначення статусу поліцейських, які не перебувають на посадах у поліції (тобто в центральному та територіальних органах), а є курсантами, слухачами ВНЗ МВС, а також осіб, які відповідно до ст. 71 Закону визначаються як поліцейські, відряджені до державних (міждержавних) органів,

установ та організацій. Перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими затверджено указом Президента України від 09.12.2015 № 691 [3].

З викладеного, випливає, що чинні положення нормативно-правових актів не дають можливості зробити однозначних висновків стосовно визначення статусу зазначених вище категорій осіб, а саме можливість їх віднесення до поліцейських, адже відповідні особи не проходять «службу на відповідних посадах у поліції» у розумінні ст. 17 Закону. В свою чергу окреслене питання зумовлює низку надзвичайно актуальних проблем, що потребують свого негайного вирішення, а саме щодо:

- особливостей дотримання обов'язків поліцейського, визначених ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію»;

- збереження соціальних гарантій і пільг, визначених законом для такої категорії осіб (ч. 10 ст. 71 Закону України «Про Національну поліцію»);

- особливостей реалізації повноважень поліції, застосування поліцейських заходів для забезпечення виконання останніх;

- щодо особливостей поширення обмежень, пов'язаних зі службою в поліції, визначених ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію»;

- можливості поширення на таких осіб положень Закону України «Про запобігання корупції», дія згідно п.п. з п. 1 ч. 1 ст. 3 поширюється саме на поліцейських.

Список бібліографічних посилань

1. Соломін О. А. Концепція правової держави: сучасний контекст. *Наукові записки Києво-Могилянської академії. Серія: Політичні науки.* 2012. Т. 134. С. 4.

2. Ткачук А. Законодавча техніка : навч. посіб. Київ : Легал. статус, 2011. 268 с.

3. Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях : указ Президента України від 09.12.2015 № 691/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691/2015> (дата звернення: 17.04.2019).

4. Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції : постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 988 // Урядовий портал : веб-портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248668490> (дата звернення: 17.04.2019).

5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 58-VIII. *Голос України*. 2015. № 142 (6146).

Одержано 22.04.2019

*

УДК 351.743

Елеонора Олегівна Панова,

слухач магістратури факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ІНШІ ПОДІЇ

Реформування правоохоронних органів в Україні, призвело до появи у 2015 році нового правоохоронного органу – Національної поліції.

Так, відповідно до ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію» до її складу входять 6 структурних підрозділів, провідне місце серед яких обіймає патрульна поліція.

Підрозділи патрульної поліції виконують у державі важливу роль в системі забезпечення правопорядку. Так, їх повноваження та завдання прямо передбачені наказом МВС від 02.07.2015 № 796 «Про затвердження Положення про патрульну службу МВС», і становлять: 1) цілодобове патрулювання території обслуговування з метою забезпечення належної охорони громадського порядку, громадської безпеки та контролю за дотриманням правил дорожнього руху, забезпечення його безпеки. У разі необхідності здійснює регулювання дорожнього руху; 2) перше реагування на повідомлення про правопорушення, надання невідкладної допомоги; своєчасне реагування на повідомлення про вчинення правопорушень, а також з метою надання допомоги громадянам. Надає невідкладну допомогу потерпілим від нещасних випадків, правопорушень, аварій, пожеж та інших надзвичайних ситуацій до прибуття на місце компетентних служб; 3) самостійне виявлення правопорушень: під час патрулювання та в інших випадках, передбачених законодавством, звертає увагу на правопорушення з метою їх запобігання, припинення, документування і притягнення до відповідальності; 4) припинення правопорушень;